

Η Κοινωνική Οικονομία στην Ευρώπη αποτελείται από μια σειρά διαφορετικών οργανωτικών μορφών που διαμορφώνονται από διαφορετικές εθνικές συνθήκες και συστήματα ευημερίας, αλλά μοιράζονται κοινές αξίες και στόχους που συνδυάζουν βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες με θετικό κοινωνικό αντίκτυπο.

Η Κοινωνική Οικονομία , αναγνωρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως ένα αποτελεσματικό και επιτυχημένο επιχειρηματικό μοντέλο που έχει δημιουργήσει στην Ευρώπη 13,6 εκατ. θέσεις εργασίας , από 2,8 εκατ. επιχειρήσεις, στις οποίες συμμετέχουν πάνω 232 εκατ. μέλη , 80,6 εκατ. εθελοντές και παράγουν το 8% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ.

Θεωρείται βασικό συστατικό του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και συνδέεται στενά με τη στρατηγική «ΕΕ 2020» (ΕΟΚΕ, 2011).

Η κοινωνική οικονομία αποτελείται από μια ποικιλία επιχειρήσεων και οργανισμών όπως κοι
ν
ω
ν
ι
κ
ο
ί /αστικοί / αγροτικοί / καταναλωτικοί / ενεργειακοί / δασικοί / ασφαλιστικοί / οικοδομικοί /
σχολικοί / γυναικείοι / φαρμακευτικοί σ
υνε
ταιρισ
μ
οί, αμοιβαία κεφάλαια, ενώσεις , ιδρύματα , ηθικές τράπεζες , κοινωνικές επιχειρήσεις,
Ενώσεις Πολιτών (σ
ω
μ
ατ
ε
ία, σύλλογοι, ΜΚΟ,
α
στι
κέ
ς

μ
η
κε
ρ
δ
οσ
κ
ο
π
ι
κέ
ς
ε
ταιρι
ε
ς
,
κλπ.).

Η κοινωνική οικονομία είναι ένα πρωτοποριακό και καινοτόμο μοντέλο που επιδιώκει κοινωνικούς στόχους, διασφαλίζει την συμμετοχή των εργαζομένων, επηρεάζει το τοπικό επίπεδο δημιουργώντας απασχόληση και για τις ευάλωτες ομάδες, κοινωνική συνοχή και έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η συνεργασία σε τοπικό επίπεδο είναι η βάση για την ωρίμανση πρωτοβουλιών για τη δημιουργία των κοινωνικών συνεταιρισμών.

Το 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την βιομηχανική στρατηγική για την στήριξη της διπλής μετάβασης στην πράσινη και στην ψηφιακή οικονομία, όπου συμπεριλαμβάνει την Οικονομία της Εγγύτητας και την Κοινωνική Οικονομία ως ένα από τα δεκατέσσερα (14) οικοσυστήματα για να στηριχθούν οι επενδύσεις, για να γίνει η ΕΕ πιο ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο και να ενισχύσει την ανοικτή στρατηγική αυτονομία της.

Η Διάσκεψη των Προέδρων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκρινε την ανασύσταση της Ομάδας Κοινωνικής Οικονομίας (Intergroup) με την υποστήριξη περισσότερων από 80 ευρωβουλευτών από τις κύριες πολιτικές ομάδες.

Συγκροτήθηκε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Δικτύων Κοινωνικής Οικονομίας με την επωνυμία «**Social Economy Europe**»

, που αποτελείται από τα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά δίκτυα κοινωνικής οικονομίας της ΕΕ και λειτουργεί ως γραμματεία της Ομάδας Κοινωνικής Οικονομίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο παρουσίασε το έγγραφο πολιτικής με τίτλο: “**Σχεδιάζοντας από κοινού το Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία: για μια οικονομία που λειτουργεί για ανθρώπους και τον πλανήτη**”, το οποίο περιλαμβάνει 7 τομείς προτεραιοτήτων ευρωπαϊκής δράσης, με στόχο την υποστήριξη της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφερειών για την «Κοινωνική πολιτική, εκπαίδευση, απασχόληση, έρευνα και πολιτισμό» (SEDEC-VII/016) χαιρέτισε στο Σχέδιο Δράσης για την κοινωνική οικονομία, την δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να υποβάλει σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία εντός του τετάρτου τριμήνου του 2021, ανταποκρινόμενη στις εκκλήσεις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ), της Διακομματικής Ομάδας «Κοινωνική Οικονομία» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ομάδας εμπειρογνομώνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κοινωνική επιχειρηματικότητα (GECES), διαφόρων κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και ευρωπαϊκών δικτύων που έχουν δεσμευτεί υπέρ της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας. Τόνισε δε την σημασία του ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία, όσον αφορά την τόνωση της συμβολής της κοινωνικής οικονομίας στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη της Ευρώπης .

Στις 24 και 25 Μαΐου 2021 πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη Κορυφής της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Οικονομίας (#EUSES) από το δήμο του Μάνχαϊμ σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με την υποστήριξη του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικογένειας, των ηλικιωμένων, των γυναικών και της νεολαίας της Γερμανίας. Η εκδήλωση συγκέντρωσε περισσότερα από 3.000 άτομα που αντιπροσωπεύουν την πλούσια ποικιλομορφία της Κοινωνικής Οικονομίας (SE) στην Ευρώπη, με θέμα από τη «Διάσκεψη Κορυφής της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Οικονομίας 2021» στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία.

Η «**Διακήρυξη του Μάνχαϊμ για την Κοινωνική Οικονομία**» που εκδόθηκε ως αποτέλεσμα της Διάσκεψης Κορυφής, περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την ενίσχυση όλων των πτυχών της κοινωνικής οικονομίας, με τον **συντονισμό όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, και την κοινωνία των πολιτών** και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ξεκλειδώσει το πλήρες δυναμικό της κοινωνικής οικονομίας στην ΕΕ και να τροφοδοτήσει την προετοιμασία του Ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία και τις πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ και της στρατηγικής για τις ΜΜΕ για τη στήριξη του

«οικοσυστήματος εγγύτητας, κοινωνικής οικονομίας και πολιτικής ασφάλειας».

Στην Ελλάδα από το 2011 έως σήμερα έχουν ψηφιστεί δύο νόμοι που αφορούσαν, αφενός ο 4019/11 στην Κοινωνική Οικονομία (Κ.Ο.) και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (Κ.Ε.) και αφετέρου ο ισχύων 4430/16 στην λεγόμενη Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Ο.). Παρά την αναφερόμενη εντυπωσιακή νομοθετική παραγωγή, η Κοινωνική Οικονομία εξ αιτίας αστοχιών ,αδυναμιών , εμποδίων και στρεβλώσεων που παρατηρήθηκαν κατά την εφαρμογή των νόμων αυτών ,αλλά και αντικειμενικών αδυναμιών του ίδιου του τομέα, δεν κατέστη δυνατόν να αποκτήσει σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό στίγμα

Ο νόμος 4430/2016 χρήζει σοβαρών παρεμβάσεων για την διόρθωση των στρεβλώσεων που παρατηρήθηκαν στον τρόπο έναρξης, λειτουργίας, εποπτείας και έλεγχου των κοινωνικών επιχειρήσεων, στο φορολογικό και το ασφαλιστικό καθεστώς, στην άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην χρηματοδότησή του, στην συνεργασία των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας με την Τοπική , την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και φορείς του Δημόσιου τομέα κλπ.

Υπάρχουν βασικές ελλείψεις σε πολιτικό και θεσμικό επίπεδο ,σχετικά με το πλαίσιο της αγοράς εργασίας και απασχόλησης, της κουλτούρας της αυτό-οργάνωσης , του εθελοντισμού και της κατάστασης των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης .

Δεν υπάρχει ένα ΜΗΤΡΩΟ με όλους τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας, είτε έχουν νομικό πρόσωπο είτε όχι, δεν υπάρχει υποχρέωση εγγραφής στο ΓΕΜΗ για όλους τους φορείς της Κοινωνικής Οικονομίας , τηρούνται Μητρώα σε διάφορα Υπουργεία , φορείς, Ειρηνοδικεία κλπ., ενώ δεν έχουν καθοριστεί οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας στη «Νέα Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων (Κ.Α.Δ. 2008)» . Η κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα απασχολεί πολλούς εθελοντές, αλλά η εργασία τους δεν καταγράφεται, δεν λαμβάνεται υπόψη ως προϋπηρεσία, είτε ως εκπαίδευση για μελλοντικές αμειβόμενες εργασίες και δεν αποτιμάται οικονομικά .

Το κοινωνικό κεφάλαιο είναι πολύ χαμηλό, ειδικά την εποχή αυτή της οικονομικής κρίσης (έλλειψη εμπιστοσύνης στις αγοραίες συναλλαγές, υψηλό κόστος χρήματος, κεντρικός έλεγχος και πολιτική παρέμβαση στην αγορά εργασίας, απουσία επικαιροποιημένων θεσμών, κλειστά και προστατευμένα επαγγελματικά κυκλώματα ,και ελλείψεις του συστήματος δημόσιας παιδείας, κλπ .

Έχοντας υπ' όψιν :

Τα αποτελέσματα της «διάσκεψης κορυφής της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Οικονομίας 2021» στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία αποφασίσαμε να συντονίσουμε τις προσπάθειές μας για την δικτύωση και τη συνεργασία όλων των δικτύων , των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΚτΠ) και της Κοινωνικής Οικονομίας στη χώρα μας με στόχο τη :

- Δικτύωση όλων των δικτύων και των οργανώσεων της ΚτΠ και της Κοινωνικής Οικονομίας που συμμετέχουν στα δίκτυα
- Ανταλλαγή γνώσεων, βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών μεταξύ των συμμετεχόντων στα δίκτυα
- Παροχή κοινών υπηρεσιών υποστήριξης στους συμμετέχοντες στα δίκτυα οργανώσεις
- Εκπαίδευση για την ανάπτυξη ικανοτήτων των συμμετεχόντων στα δίκτυα
- Ανάπτυξη κοινών δράσεων
- Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την στήριξη της ΚτΠ ,της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
- Δικτύωση σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Προαγωγή του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Συμμετοχικές Δράσεις ανάπτυξης Κοινωνικών Δικτύων και επιδεικτικών ενεργειών και πρωτοβουλιών για την προώθηση και διάδοση της Κοινωνικής Οικονομίας
- Οργάνωση εκδηλώσεων παρουσίασης και προβολής καινοτομικών / καλών πρακτικών κοινωνικής οικονομίας σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο (στο πλαίσιο αυτό θα οργανωθούν συναντήσεις και συγκεντρώσεις φορέων της κοινωνίας των πολιτών, φορέων του δημόσιου τομέα, δημοτικών δομών, νέων ή δυνητικών κοινωνικών επιχειρηματιών για την ανταλλαγή απόψεων, τον προσδιορισμό των αναγκών της τοπικής κοινωνίας, τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του κύκλου ζωής νέων υπηρεσιών και προϊόντων και την ανάπτυξη νέων εργαλείων κοινωνικής επιχειρηματικότητας)
- Προβολή των φορέων και πρωτοβουλιών των φορέων της ΚτΠ και της Κοινωνικής Οικονομίας
- Λειτουργία Ανοικτού Φόρουμ του Οικοσυστήματος της ΚτΠ και της Κοινωνικής Οικονομίας (κινητοποίηση των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και ιδιωτικών πρωτοβουλιών που εκφράζουν τις τοπικές κοινωνικές ανάγκες και διαμεσολαβούν τα αιτήματα των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων / οριζόντια δικτύωση μεταξύ φορέων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο αντικείμενο, αλλά και η κάθετη δικτύωση με τη δημιουργία τομεακών δικτύων μεταξύ φορέων που δραστηριοποιούνται σε συναφή ή συμπληρωματικά αντικείμενα)

- Προβολή πρωτοβουλιών, δράσεων, δραστηριοτήτων, προϊόντων, υπηρεσιών κ.λπ. των Φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας
 - Παρακολούθηση, τον συντονισμό και την συμμετοχή στο SocialEconomyEurope
 - Η δικτύωση και συνεργασία με τις Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.), τις Ενώσεις τους (Ε.Ο.Π.), καθώς , τις Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), , τους A
γροτικούς Συνεταιρισμούς
και την
«Εθνική Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΘ.Ε.Α.Σ.)

- Υλοποίηση δράσεων αλληλεγγύης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμβουλευτικών υπηρεσιών, οικονομικής, νομικής και τεχνικής βοήθειας, ελέγχου, επίλυσης διαφορών, υποστήριξης για την ίδρυση νέων ή ανάπτυξη των υφιστάμενων κοινωνικών επιχειρήσεων .

- Ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας με την ανάπτυξη ενός ευρέως φάσματος υπηρεσιών, παράλληλα με την ανάδειξη των προβλημάτων ,την επεξεργασία θέσεων και προτάσεων πολιτικής προς το Δημόσιο, τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα , τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, διαχειριστικές αρχές, ευρωπαϊκές αρχές, κοινωνικούς εταίρους ,φορείς επιχειρηματικότητας, χρηματοδοτήσεων, φιλανθρωπίας κλπ

- Προώθηση του κοινωνικού διαλόγου , διαμόρφωση πολιτικών ανάπτυξης των δραστηριοτήτων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και τη γνωμοδότηση για την αναθεώρηση, την εξειδίκευση και την εφαρμογή Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία, που μπορεί να προωθηθεί με τη λειτουργία της Εθνικής Επιτροπής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (άρθρο 12, του Ν. 4430/2016),

- Διεκδίκηση για την λειτουργία και την εκπροσώπηση στην Συντονιστική Επιτροπή των συναρμόδιων Υπουργείων, για την προώθηση της πρότασης για το σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία & την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (άρθρο 13, του Ν. 4430/2016).

- Δικτύωση και συνεργασία με βάση το άρθρο 7 , του Ν. 4430/2016 μεταξύ των διαφορετικών κατηγοριών των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ. Επ.) ,των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ) και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων , σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για την επίτευξη κοινωνικών και οικονομικών στόχων.

(Υπουργική απόφαση 397/18235/2017 και τον Ν. 4673/2020)

- Δικτύωση και συνεργασία κάθετου και οριζόντιου χαρακτήρα των φορέων κοινωνικών επιχειρήσεων στο εσωτερικό και εξωτερικό
 - Δικτύωση και συνεργασία με τους φορείς της Κοινωνίας των πολιτών

- Δικτύωση και συνεργασία με φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω της Δημιουργίας Τοπικών Κοινωνικών Αναπτυξιακών Δικτύων και Συμφώνων Συνεργασίας με φορείς που δραστηριοποιούνται σε μια περιοχή , με μοχλό υποστήριξης την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την αντιμετώπιση της φτώχειας, των μεγάλων ανισοτήτων που χαρακτηρίζουν την κοινωνία μας, της ανεργίας ιδίως των νέων, της έλλειψης ευκαιριών, σε μια περίοδο που αφθονούν οι διαθέσιμοι υλικοί πόροι, οι τεχνολογικές δυνατότητες και οι ανθρώπινοι πόροι.
- Δικτύωση και συνεργασία με επιχειρηματικούς φορείς (Επιμελητήρια, Κοινωνικούς Εταίρους κλπ) με στόχο την αξιοποίηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης των επιχειρήσεων για την προώθηση και ενδυνάμωση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, για τον προσανατολισμό στην αντιμετώπιση των αυξημένων κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας.
- Δικτύωση και συνεργασία με φορείς του Δημοσίου, με πανεπιστημιακά και ερευνητικά κέντρα.
- Δικτυώσεις/συνεργασίες με συνδικαλιστικούς φορείς, περιφερειακούς η Πανελλήνιους σε αντίστοιχα θεματικά πεδία.
- Δικτυώσεις/συνεργασίες διεπιστημονικής σύνθεσης με το Δημόσιο και τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα
- Δικτυώσεις/συνεργασίες διεπιστημονικής σύνθεσης με εθελοντές ,οι όποιοι μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των κοινωνικών και οικονομικών στόχων των φορέων Κοινωνικής και Αλληλεγγύας Οικονομίας
- Δημιουργία δικτύων συνεταιρισμών, παραγωγών και καταναλωτών για την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στο όνομα κοινών αρχών αλληλεγγύης
- Δημιουργία Τοπικών Δικτύων για την οργάνωση Περιοχών Αλληλεγγύας Οικονομίας (ΠΑΟ), με τη συμμετοχή φορέων ΚτΠ, ενώσεων και ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς όπως πολιτιστικές δραστηριότητες, κοινωνικές υπηρεσίες, ιατρικές υπηρεσίες, αγροδιατροφικός τομέας και εναλλακτικά τρόφιμα, δημιουργώντας έναν ηθικό κύκλο από την παραγωγή στην κατανάλωση.

Τα δίκτυα και οι οργανώσεις που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία αυτή πληρούν τις ακόλουθες γενικές προϋποθέσεις:

- Είναι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν προς προσωπικό όφελος. Οι δραστηριότητες που παράγουν έσοδα, δεν αποτελούν το σκοπό του δικτύου ή των οργανώσεων μελών του , αλλά μόνον ένα μέσο που υποστηρίζει την αποστολή και τις αξίες του.
- Τα μέλη τους δεν έχουν κανένα άμεσο εμπορικό συμφέρον από τις εργασίες και το αποτέλεσμα των δράσεων του δικτύου ή των εμπορικών δραστηριοτήτων της, ούτε οι οργανώσεις να εξυπηρετούν τα εμπορικά ή επαγγελματικά συμφέροντα των μελών τους.
- Έχουν εθελοντικό χαρακτήρα, έχουν δημιουργηθεί εθελοντικά από ομάδες ή

μεμονωμένα άτομα και περιλαμβάνουν στοιχεία εθελοντικής συμμετοχής στο δίκτυο.

- Δραστηριοποιούνται στα κοινά και για το δημόσιο όφελος σε θέματα που σχετίζονται με την ευημερία των ανθρώπων, επιμέρους ομάδων ή την κοινωνία στο σύνολό της.

- Έχουν διαφανή δομή και αιρετή διοίκηση και λογοδοτούν στα μέλη και τους δωρητές τους.

- Είναι ανεξάρτητες από την τοπική, περιφερειακή και κεντρική κρατική –κυβερνητική διοίκηση και άλλες δημόσιες αρχές.

- Είναι ανεξάρτητες από πολιτικά κόμματα και εμπορικούς οργανισμούς

- Έχουν οργανωθεί σε Ενώσεις , Ομοσπονδίες , Συνομοσπονδίες φορέων της ΚτΠ και της Κοινωνικής Οικονομίας, έχουν νομική υπόσταση και έχουν καταστατικό ή άλλο συστατικό έγγραφο που καθορίζει την αποστολή, τους σκοπούς, τους στόχους και το πεδίο δράσης τους .

- Προσυπογράφουν και τηρούν τον Κώδικα Δεοντολογίας του «**Social Economy Greece**» και

χρησιμοποιούν το logo στις δραστηριότητες, τα προϊόντα, τις υπηρεσίες , το υλικό προώθησης και στα ψηφιακά και τα κοινωνικά δίκτυα.